

Pausen en hun medailles: Camillo Borghese (1552-1621) als Paulus V (1605-1621)

Paus Paulus V en Sint-Carolus Borromeus, 1612, brons Ø 40 mm

1. Leven

Camillo Borghese werd op 17 september 1552 te Rome geboren uit een familie die oorspronkelijk afkomstig was uit Siena. Hij volgde filosofie te Perugia, rechten te Padua en studeerde ook voor priester. Hij werd consistoriaal advocaat; in die functie pleitte hij in zaken die in het consistorie (de vergadering van de paus met de kardinalen) behandeld werden waar hij een adviserende functie had. In 1585 werd hij door paus Sixtus V (1585-1590) naar Bologna gestuurd als vice-legaat. Door paus Gregorius XIV (1590-1591) werd hij terug naar Rome gehaald en benoemd tot auditor van de apostolische kamer (het onderdeel van de Romeinse curie belast met de financiën).

Paus Clemens VIII (1592-1605) stuurde hem met buitengewone bevoegdheden naar Spanje om Filips II aan te zetten om de problemen die tussen Spanje en de Pauselijke Staten bestonden, op te lossen.

Op 15 juni 1596 werd Camillo Borghese tot kardinaal benoemd. Na de dood van paus Leo XI (1605) was hij één van de 59 kardinalen die in conclaaf gingen. De witte rook op 16 mei 1605 kondigde aan dat een nieuwe paus was verkozen: Camillo Borghese, 53 jaar. Op 29 mei 1605 nam hij in de Sint-Pieterskerk officieel de pausnaam Paulus V aan.

Paulus V was zeer strikt wat de kerkelijke prerogatieven betrof, wat al direct (1605) leidde tot de escalatie van het conflict met Venetië dat al onder zijn voorganger sluimerde. Venetië had haar soevereiniteit altijd al verbeterd; toen de paus eisen stelde aan de benoeming van de nieuwe patriarch van Venetië, de beperkingen aan de oprichting van religieuze gebouwen in de dogestad afwees (zowat de helft van het oppervlak was al ingenomen door kerken en kloosters) en eiste dat twee 'religieuzen'¹ die van misdaden beschuldigd waren, zouden uitgeleverd worden aan een kerkelijke rechtbank, brak het conflict uit. De Serenissima verdedigde een strikte scheiding tussen de wereldlijke en de geestelijke macht en werd bij de argumentatie bijgestaan door de kerkjurist pater Paolo Sarpi. Paulus V wilde echter van geen toegeven weten en kondigde voor Venetië het interdict af. Maar Venetië plooidde niet; de Jezuïeten, de Capucijnen en de Theatijnen (orde gesticht 1524 door Giovanni Pietro Carafa, de latere paus Paulus IV) werden verbannen en de geestelijkheid op Venetiaans grondgebied werd bevolen om het interdict te negeren. Wat dan ook gebeurde. Het belangrijkste wapen van de paus om wereldlijke tegenstanders op de knieën te dwingen bleek machteloos, en gans Europa zag dat... Het was de laatste keer in de geschiedenis dat een interdict afgekondigd werd.

Om uit de impasse te geraken bood de Franse koning Henri IV aan om te bemiddelen. Zijn voorstel werd aanvaard en resulteerde in een typisch politiek compromis: het interdict werd op verzoek van Henri IV opgeheven en als teken van erkentelijkheid leverde Venetië de twee misdadigers over aan de Franse gezant, die ze op zijn beurt overdroeg aan de Franse kardinaal de Joyeuse die ze overleverde aan de pauselijke gezant. Op geen enkel punt gaf Venetië echter toe iets fout te hebben gedaan terwijl de paus flink gezichtsverlies geleden had.

Een opmerkelijk feit dat voor ons wel interessant is: in 1605 geeft de Leuvense professor Justus Lipsius (1547-1606) een boek uit bij Plantijn dat handelt over de filosoof Seneca (ca. 4 v.C.-64 n.C.): *Annaei Senecae Philosophi Opera, Quae Existant Omnia, A Iusto Lipsio emendata, et Scholiis illustrata* (Antwerpen: Plantijn-Moretus, 1605) en draagt dit werk op aan paus Paulus V.

Philip Rubens (1574-1611), de oudere broer van Peter Paul Rubens (1577-1640) was op het einde van 1605 terug in Rome als bibliothecaris en secretaris van

Philip Rubens (1574-1611), de oudere broer van Peter Paul Rubens (1577-1640) was op het einde van 1605 terug in Rome als bibliothecaris en secretaris van

¹ De kanunnik Scipione Saraceni en de abbé graaf Marcantonio Bragolin waarvan geen van beide de priesterwijding ontvangen hadden. Hun titels verwijzen eerder naar hun kerkelijke sinecures.

kardinaal Ascanio Colonna (1560-1608). Tijdens dit verblijf bezorgde hij op Lipsius' verzoek diens pas gepubliceerde editie van Seneca's werken aan de paus.

2. Historisch kader

Tijdens het pontificaat van Paulus V woedden de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) en de Dertigjarige Oorlog (1618-1648). De 80-jarige Oorlog was een strijd in de Habsburgse of Spaanse Nederlanden en richtte zich tegen een wereldmacht: het Spaanse Rijk onder koning Filips II, landsheer der Nederlanden, en zijn opvolgers Filips III en Filips IV.

Aanvankelijk trokken de Lage Landen of de Zeventien Provinciën gezamenlijk op tegen de Spaanse overheerser. In 1566 raasde de beeldenstorm door ons land en in grote delen van de Nederlanden werden vernielingen aangericht in kerken en kloosters door rondtrekkende groepjes. Het vandalisme was gericht tegen de rijkdom van de katholieke kerk en de beeldenverering. Vooral heiligenbeelden, altaren en monstransen moesten het ontgelden.

Frans Hogenberg – De Spaanse Furie in Mechelen – 1572

De golf van geweld verspreidde zich door Vlaanderen, Artesië en Brabant naar Holland, Zeeland en Utrecht. Represailles lieten niet op zich wachten. De harde lijn moest gevoerd worden en deze taak werd toevertrouwd aan de hertog van Alva. Met een 10.000 man sterk leger uit Lombardije kwam hij na twee maanden op 22 augustus 1567 aan in Brussel. Meteen richtte hij de Raad van Beroerten op, die belast was met het vervolgen en bestraffen van al wie betrokken geweest was bij de onlusten van de afgelopen twee jaar. De graven Van Egmont en Hoorne werden door die raad ter dood veroordeeld. Meerdere steden in de Nederlanden hadden zich aan de kant geschaard van de opstandelingen. Om de orde te herstellen en de opstandige steden te straffen besloot Alva over te gaan tot een strafexpeditie, geleid door Alva's zoon Don Frederik.

De eerste stad was Mechelen die begin oktober zonder slag of stoot ingenomen werd.

De Spaanse soldaten hadden toestemming om de stad bruut te plunderen en een slachting aan te richten. Andere steden zoals Zutphen en Naarden volgden. Na 1576 groeiden de Noordelijke en Zuidelijke Nederlanden uit elkaar, doordat de Reformatie in het noorden dieper wortel schoot dan in het zuidelijke deel. De opmars van het Spaanse leger vanuit het zuiden leidde in 1585 tot de val van Antwerpen dat de scheiding van Noord en Zuid markeerde.

Na Antwerpen zette het Spaanse leger door tot het grote delen van de in 1588 gevormde Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden in handen had. Rond 1590 keerde het tij ten gunste van de Republiek en kwamen het noorden en het oosten terug in Staatse handen. In 1609 werd een wapenstilstand gesloten, het Twaalfjarig Bestand. Op 9 april 1621 liep de

wapenstilstand tussen de Republiek en Spanje af en meteen werd de strijd hervat, voornamelijk in het zuiden van de Republiek (bij ons!).

Ondertussen was ook de 30-jarige oorlog in 1618 gestart, dus tijdens het pausschap van Paulus V. De oorsprong moet gezocht worden in de religieuze twisten van de contrareformatie en het compromis van de godsdienstvrede van Augsburg (1555). Men ging uit van het principe *cuius regio, eius religio* (*wiens gebied, diens religie*; de regionale politieke heerser bepaalde de godsdienst). De “Praagse defenestratie”, waarbij protestantse edelen de katholieke edelen door het raam van de Praagse burcht gooiden, gaf het startsein tot de Boheemse Opstand, een strijd waarbij uiteindelijk vrijwel heel Europa betrokken raakte. De oorlog was bloedig en verschrikkelijk; volgens voorzichtige schattingen kwam een kwart van de inwoners van het Habsburgse rijk om het leven. Andere schattingen spreken van een derde of zelfs 40 procent van de bevolking.

In 1644 was een groot vredescongres begonnen in de Westfaalse steden Münster en Osnabrück om de 30-jarige oorlog tussen Zweden, Frankrijk, Spanje en de keizer te beëindigen. Het was het eerste grote vredescongres in de West-Europese geschiedenis. Op 30 januari 1648 werd de definitieve vredestekst vastgesteld: de Vrede van Munster ofwel het Verdrag van Westfalen. De 17 provinciën der Nederlanden waren van dan af gesplitst in 7 noordelijke en 10 zuidelijke provinciën. Het Noorden ving de migratiestromen van onder meer de protestanten op. Dankzij de instroom van deze veelal kapitaalkrachtigen en/of intellectuelen ging het economische en militaire overwicht verschuiven van de Zuidelijke naar de Noordelijke Nederlanden.

3. Werken

Paulus V zorgde voor de afwerking van de gevel van de Sint-Pietersbasiliek door Carlo Maderno (1556-1629) en bracht verbeteringen aan in de “Bibliotheca Vaticana”. Hij liet de “Aqua Traiana” restaureren, een aquaduct die daarna de “Acqua Paola” werd genoemd; hiervoor werd materiaal van het afgebroken Forum van Nerva gebruikt. Met de aquaduct Paolina werd zo de Trasteverewijk in Rome van water voorzien.

De Cappella Paolina van de Santa Maria Maggiore werd ook afgewerkt. Paulus V liet een zuil van de basiliek van Maxentius (306-312) naar de Piazza Santa Maria Maggiore verplaatsen en liet er bovenaan een bronzen beeld van de Onbevleete Ontvangenis op plaatsen, een werk van G. Berthelot (1613). Tijdens zijn pontificaat werden er veel nieuwe kerken gebouwd en werden er ook vele gerestaureerd. De haven van Fano werd verbeterd alsook de fortificaties van Ferrara. In Ceprano werd een brug over de rivier de Liri gebouwd.

Onder Paulus V werden Carolus Borromeus (1610) en Albertus van Leuven (1613) heiligen Ignatius van Loyola (1609), Teresa van Avila (1614) en Franciscus Xaverius (1619) zaligverklaard.

Een groot aantal van deze verwezenlijkingen kunnen we terugvinden op medailles.

4. Medailles

Het aantal effectief teruggevonden medailles bedraagt 72 waarvan er 51 dateren van tijdens zijn pontificaat en er 21 postume of restitutiemedailles zijn. Van die 72 medailles zijn er 57 geslagen en 15 gesloten.

Het merendeel van de medailles uit de eerste 6 jaar van zijn pontificaat zijn van de hand van de Florentijn Georgio Rancetti (1537-1610), die al tijdens paus Clemens VIII (1592-1605) de muntslag verzorgde. Andere medailles werden ontworpen door Antonio Buonvicino

(1552-1622), Leonardo Benvenuti (15??-16??) en Paolo Sanquirico (1575-1630). Vanaf 1611 zijn de medailles bijna allemaal het werk van de Milanees Giacomo Antonio Mori (1575-1625).

4.1 Een aantal algemene medailles

De eerste medaille was ter ere van zijn verkiezing tot paus – 1605 – Giorgio Rancetti (1537-1610).

R. : PAVLVS · V · · PONT · M · A · I

Op de schouder gegraveerd: G.R.

Buste naar links met camauro (= pontificaal hoofddekseel uit rood fluweel en afgezet met bont) en mozzetta (ceremonieel schouderstuk gedragen door prelaten bij verschillende riten).

V. : · VBI VVLT SPIRAT ·

Stralende witte duif die de H. Geest voorstelt.

Ø 31 mm – AR – 20,3 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 452)

Medaille van de hand van Giorgio Rancetti in 1607 ter herdenking van de afhandeling van de Venetiaanse kwestie. Petrus heeft de sleutels van het paradijs in zijn hand; hij kan hiermee het paradijs openen of sluiten.

R. : PAVLVS · V · · P · MAX · A · III ·

Op de schouder gegraveerd: G.R.

Buste blootshoofds naar links, mantel met Petrus.

V. : APERIT · ET · CLAVDIT ·

Het beeld van de H. Petrus met sleutels; onderaan: 1607.

Ø 34 mm – AR – 19,4 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 466)

Op de volgende medaille uitgevoerd door Giorgio Rancetti in 1608, wordt Paulus V afgebeeld terwijl hij de ambassadeur van Congo zegent. De medaille moest eigenlijk al in 1607 uitgegeven zijn, maar door de ziekte van de ambassadeur was er vertraging. Voor de voorzijde van deze medaille werd dezelfde stempel gebruikt als bij de medaille uit 1607 hierboven.

R. : PAVLVS · V · · P · MAX · A · III ·

Op de schouder gegraveerd: G.R.

Buste blootshoofds naar links, mantel met Petrus.

V. : ET CONGV ADGNOSCIT PASTORE SVV · A MDCVIII

Paulus V op een troon met naast hem een kardinaal, zegent de geknielde ambassadeur van Congo.

Ø 33,8 mm – AE – 18,3 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 468)

Een andere medaille gegraveerd in 1608 door Giorgio Rancetti. Het stelt de canonisatie of heiligverklaring voor van Francisca Romana (= Francisca Ponziani) (1384-1440), een bekende mystica en weldoenster uit Rome.

R. : PAVLVS · V · · P · MAX · A · IV ·

Buste blootshoofds naar links, mantel met heiligen.

V. : ET TV FRANCI SCA · S · VOCABE · AN · M · DC · VIII ·

De tronende paus met het lijk van de H. Francisca, links en rechts voor hem een rij van 3 zittende kardinalen.

Ø 35 mm – AE – 30,32 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 474)

De heiligverklaring van kardinaal Carolus Borromeus (1538-1584), aartsbisschop van Milaan, in 1610, gegraveerd door Giacomo Antonio Mori in 1611.

R. : PAVLVS · V · PONT · MAX · AN · VII ·
 Buste blootshoofds naar links, mantel met heiligen.
 Getekend: I AN MOR
 V. : INTER · SA NCTOS · REFERT
 CARD · BORROMEVM · / AN · M · DC · X ·
 Audiëntie bij de paus.
 Ø 36 mm – AR – 14,03 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 490)

De volgende medaille uit 1612 gedenkt de eerstesteenlegging van 29 januari 1612 van de nieuwe Romeinse kerk van San Carlo al Corso. De patroonheilige Carolus Borromeus werd op 1 november 1610 heiligverklaard door Paulus V.

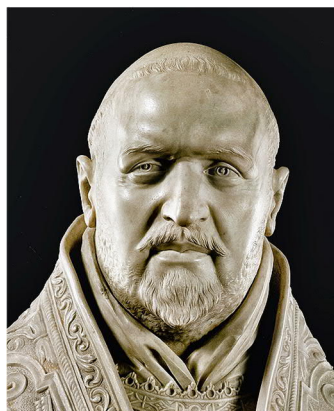
R. : SEDENTE · PAVLO · V · P · M · ET · FAVENTE · AN · MDCXII
 Buste blootshoofds naar rechts, mantel met heiligen.
 V. : · S · CAROL · BORROM · CARD · S · P · ARC · MED
 Buste van Carolus Borromeus naar links met nimbus.
 Anonieme graveur.
 Ø 40 mm – AE – (?) g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 494)

Gian Lorenzo Bernini (1598-1680) ontving zijn eerste opdracht in 1621 om een borstbeeld van paus Paulus V te maken.

Het beeld, 78 cm hoog in wit marmer, toont een zeer realistisch portret van de paus. Hij kijkt met een erg natuurlijke expressie.

Het borstbeeld werd in opdracht van kardinaal Scipione Borghese (1577-1633) gemaakt en werd in de Villa Borghese te Rome bewaard tot 1893 en dan verkocht.

Het behoort nu tot de collectie van het Paul Getty Museum (Los Angeles, USA).

4.2 Een aantal medailles met gebouwen en andere verwezenlijkingen van Paulus V.

De keerzijde van de volgende medaille uit 1606 van de hand van Leonardo Benvenuti, toont de bouw van de Cappella Paolina, deel van de basiliek Santa Maria Maggiore.

R. : PAVLVS · V · · P · MAX · A · II ·

Buste blootshoofds naar links.

Onderaan: ·M·D·C·VI·

Onder de schouder: LEONA · BENVENVTI

V. : COMPLEAT · GLORIA · MARIÆ · DOMVM · ISTAM ·

De Cappella Paolina in aanbouw.

Ø 33 mm – AR – 11,3 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 460)

Paulus V zorgde voor de restauratie van het aquaduct van Traianus en de bevoorrading van water naar Trastevere. Het water uit het Braccianomeer werd in de oudheid over ca. 50 km vervoerd naar Rome. De werken werden in 1607 gestart onder leiding van de architect Giovanni Fontana (1510-1614), pas in 1612 werden ze beëindigd met de bouw van een schitterende fontein op de Janiculusheuvel. Deze medaille werd gegraveerd door Giorgio Rancetti in 1609.

R. : ·PAVLVS · V · PONT · MAX · A · V ·

Buste blootshoofds naar links.

Op de schouder gegraveerd: GIOR · R ·

V. : PVBLCÆ COMODITATI RESTITVIT · A · M · DC · IX ·

Zicht op de Acqua Paola.

Ø 36,1 mm – AR – 19,7 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 476)

De volgende medaille werd gegraveerd door Paulo Sanquirico in 1608. De keerzijde toont het geplande ontwerp voor de façade van de Sint-Pietersbasiliek van de architect Carlo Maderno. De keerzijde haalt een passage uit Mattheus 16:18 aan: (Et ego dico tibi: Tu es Petrus, et super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam; et portae inferi non praevalent adversum eam) “En ik zeg u: Gij zijt Petrus en op deze rots zal ik mijn Kerk bouwen en de poorten van de Hel zullen niet zegevieren tegen haar”.

R. : PAVLVS · V · BVRGHESIVS ROM · PONT · MAX · A · S · M · DC · VIII
· PONT · III ·

Buste blootshoofds naar rechts, mantel met afbeelding van een heilige.
Onderaan links gegraveerd: P. SANQVIRIC.

V. : TEM · D · PETRI · IN · VATICANO

Onderaan: ET · PORTAE · INFERI · NON · PRAEVALEBUNT
(en de poorten van de Hel zullen niet zegevieren).
Façade van de Sint-Pietersbasiliek.

Ø 56,8 mm – AE – 59,2 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 472)

Medaille gegraveerd door Leonardo Benvenuti in 1609.

R. : PAVLVS · V · · P · MAX · A · V

Buste blootshoofds naar links, mantel met afbeelding van een heilige.
Onderaan gegraveerd: · L · B ·

V. : PVBL · COMOD · RESTITVIT

Zicht op de Acqua Paola met de Sabatinibergen en een toegangspoort van Rome op
de voorgrond.

Ø 34 mm – AE – 18,08 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 478, enkel AR)

Onderstaande medaille werd uitgevoerd door Giacomo Antonio Mori in 1613. De restauratie van de Cappella Paolina was reeds in 1605 gestart; in 1608 werd het interieur verfraaid. Paulus V liet de schilderwerken uitvoeren door Cavalier d'Arpino (1568-1640), Guido Reni (1575-1642) en Giovanni Baglione (1573-1644). De beeldhouwwerken werden gemaakt door Stefano Maderno (1576-1654), Francesco Mochi (1580-1654), Camillo Mariani (1565-1611), Ambrogio Buonvicino (1552-1622) en vele anderen. Het kostte ca. 300.000 scudi, een fortuin!

Op de voorzijde wordt het regeringsjaar 9 (1613) vermeld, terwijl op de keerzijde het jaar 1612 staat. Voor deze medaille werd dezelfde keerzijde gebruikt als van een medaille die het jaar voordien geslagen werd ter gelegenheid van het voltooiën van de Capella Paolina. Onderstaande medaille memoreert de eerste mis die Paulus V in de kapel opdroeg op 8 september 1613.

R. : PAVLVS · V · PONT · MAX · AN · VIII ·

Buste blootshoofds naar links, mantel met voorstelling van een processie.
Onderaan gegraveerd: I·A·MORI·

V. : DEI · GENITRICI SEMPER · VIRGINI

Onderaan: · M · DC · XII ·

Buitenkant van de Cappella Paolina van de basiliek Santa Maria Maggiore.

Ø 38 mm – AE – 25,8 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 514, een AR exemplaar)

De medaille hieronder werd in 1609 gegraveerd door Paolo Sanquirico. Het stelt de vesting van Ferrara voor die aangelegd werd onder het pontificaat van paus Clemens VIII (1592-1605) en waarvoor meerdere antieke gebouwen werden afgebroken (Castel Tedaldo, palazzo del Belvedere van de markiezin van Urbino e.a.). Paulus V zette de werken verder.

R. : PAVLVS · V · ROM · PONT · MAX · A · D · M · DCIX · PONT · V ·

Buste blootshoofds naar links, mantel met heiligen.
Onderaan gegraveerd: SANQVIRICUS

V. : SECVRITAS · POPVLI ·

In een bandelier: FERRAR · C ·

Zicht uit de hoogte op de vesting van Ferrara.

Ø 57 mm – AE – 71,5 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 480)

Giacomo Antonio Mori is de graveur van de volgende medaille, die echter geslagen werd met de originele stempels rond 1750. Ze stelt de afgewerkte Cappella Paolina op de Quirinaal voor.

R. : PAVLVS · V · BVRGHESIVS · RO · P · MAX ·

Onderaan: · AN · XVI ·

Buste blootshoofds naar rechts, mantel met heiligen.

Onder de schouder: I.A.M.

V. : SACELLVM · IN · PALATIO · QVIRIN ·

Onderaan: · A · M · DC · XIX ·

De afgewerkte Cappella Paolina.

Ø 48 mm – AE – (?) g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 570) (variant)

In 1641 graveerde Giacomo Antonio Mori (I.A.M.) de volgende medaille. Op de keerzijde staat de 14,3 meter hoge zuil met daarboven het beeld van Maria Onbevleete Ontvangenis. De zuil staat voor de Basilica Santa Maria Maggiore. De tekst op de keerzijde – PRO TVI NOMINIS GLORIA – verwijst naar Maria. Deze zuil is de enige overgebleven zuil van de oorspronkelijke acht Cipollinozuilen (van marmor carystium – uit Karystos – een witgroene marmor met dikke groene golvende ribben en lagen van mica) en stond oorspronkelijk in de Maxentiusbasiliek op het Forum Romanum. Paulus V liet deze zuil naar de Piazza S. Maria Maggiore verplaatsen.

R. : PAVLVS · V · BVRGHESIVS · RO · PONT · MAX

Onderaan: AN · XIII

Buste blootshoofds naar rechts, mantel met heiligen.

Onder de schouder: I.A.M.

V. : PRO · TVI · NOMINIS · GLORIA

De zuil met het beeld van Maria Onbevleete Ontvangenis.

Op de sokkel: PA
VL
VS
V

Ø 39,3 mm – AE – 34,75 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 530)

I.A.M.

De medaille met de Cepranobrug over de Liri werd in 1620 door Giacomo Antonio Mori vervaardigd. Ceprano ligt in de provincie van Frosinone; de oude Romeinse brug werd ten tijde van keizer Antoninus Pius (138-161) gebouwd maar was niet meer bruikbaar. In 1617 besloot Paulus V een nieuwe brug te laten bouwen met een lengte van 96 m en een hoogte van 20 m.

R. : PAVLVS · V · BVRGHESIVS · RO · P · MAX ·

Onderaan: · AN · XVI ·

Buste blootshoofds naar rechts, mantel met de ceremonie van het overhandigen van de sleutels.

Onder de schouder: I.A.MORI

V. : CEPERANI · PONS · SVPER · LIRIM ·

Onderaan: · RESTITVTVS ·

De brug van Ceprano over de rivier de Liri; rechts de vesting gebouwd tijdens het pontificaat van Julius II (1503-1513).

Ø 50,2 mm – AE – 55,8 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 580)

Tot slot nog een restitutiemedaille, het werk van Georg Wilhelm Vestner (1677-1740) uit 1712.

De medaille behoort tot een serie van herdenkingsmedailles uit 1712 uitgevoerd door verschillende kunstenaars uit Nürenberg. Het initiatief kwam van Caspar Gottlieb Lauffer (1674-1745) die in 1742 een catalogus uitgaf: *Das Laufferische Medaillen-Cabinet : oder Verzeichniß aller Medaillen, welche sowohl die historischen Begebenheiten von A. 1679 biß A. 1742 als auch andere christlich- und moralische Betrachtungen, nebst der vollkommenen Reise der Römischen Pábste enthalten.*

R. : PAVLVS · V · PONT · MAX ·

Onderaan de schouder: V

Buste blootshoofds naar rechts, mantel met heiligen.

V. : NATVS / ROMAE / E GENTE BVRGHESIA / PONTIFEX M. ELECTVS / A. MDCV . D . XVI . MAII / TEMPLVM D. PETRI IN VATICANO / ABSOLVIT / TRANSTYBERINAM VRBIS REGIONEM / PENVRIA AQVAE LABORANTEM / IVVIT / SACELLUM BVRGHESIANVM / IN BASILICA S. MARIAE MAIORIS / EXTRVXIT / A . MDCXXI . D . XXVIII IANVAR . / AETAT . LXIX . / OBIIT

Vertaling: “Geboren te Rome uit de familie Borghese, gekozen tot paus op 16 mei 1605, voltooidde de basiliek van St.-Pieter in het Vaticaan, redde de Romeinse wijk Trastevere die in moeilijkheden verkeerde vanwege het gebrek aan water, hij liet de Cappella Paolina (lett. het heiligdom van Borghese) bouwen in de basilica Santa Maria Maggiore. Hij stierf op 28 januari 1621 op de leeftijd van 69 jaar.”

Ø 38 mm – AE – 22,2 g (C.N.O.R.P. – Vol. IV - p 582)

Vele van de stempels worden bewaard in het “Museo della Zecca” in Rome.

De basiliek Santa Maria Maggiore is langs beide zijden een indrukwekkend gebouw; het is een grote rooms-katholieke kerk op de Esquilinusheuvel in Rome. Sinds 1929 is deze kerk met de rang van basilica maior in het bezit van de Heilige Stoel. De basiliek is een van de zeven pelgrimskerken van Rome en een van de vier pauselijke basilieken.

De kerk werd door paus Sixtus III (432-440) gesticht ter herinnering aan het Concilie van Efeze in het jaar 431. De wijding aan Maria betekende de pauselijke goedkeuring van de besluiten van dit concilie, waar men onder andere de positie van Maria als Moeder Gods (Theotokos) vastgelegd had.

De Bethlehemcrypte voor het hoofdaltaar dankt zijn naam aan een relikwie waarvan beweerd werd dat het de kribbe van Jezus' geboorte is. Ignatius van Loyola droeg hier op 25 december 1538 zijn eerste mis als priester op. Later zou hij de Jezuïetenorde oprichten.

Vele beroemde katholieken liggen hier begraven, onder wie de heilige Hiëronymus, kardinaal Giacomo Colonna, Pauline Bonaparte en de kunstenaar Gian Lorenzo Bernini. De kerk bevat ook het graf van enkele pausen zoals Clemens VIII en Paulus V.

Grafmonument van paus Paulus V.

De graftombe van paus Paulus V is voorzien van bijzonder mooi beeldhouwwerk. Het beeld van de paus zelf werd uitgevoerd door Silla Giacomo Longhi (1569-1622) en de Fransman Nicolas Cordier (ca. 1567-1612). Cordier was eveneens verantwoordelijk voor de beelden van Koning David aan de rechterkant en Sint Bernardus van Clairvaux aan de linkerkant.

Op de grote reliëfs aan weerszijden van het beeld van de paus zien we Rudolf II, keizer van het Heilige Roomse Rijk, in gevecht met de Turken, en de paus zelf die bezig is met het versterken van de stad Ferrara, die sinds 1598 tot de Pauselijke Staat behoorde. Rudolf was keizer van 1576 tot 1612 en leidde in die hoedanigheid een coalitie van staten tijdens een oorlog tegen het Ottomaanse Rijk die later de Lange Oorlog (1593-1606) werd genoemd. Ook al suggereert het reliëf wellicht iets anders, de oorlog eindigde onbeslist en geen van beide strijdende partijen wist de overhand te krijgen. Dit reliëf is van de hand van Stefano Maderno (1576-1636), het reliëf met Ferrara door Ambrogio Buonvicino (1552-1622).

Jenny Van Rompuy & Ronny Martens

Referenties

- <https://www.deutsche-digitale-bibliothek.de/searchresults?query=papst+Paul+V&thumbnail-filter=on&isThumbnailFiltered=true>
- Modesti, A. (2006); *Corpus Numismatum Omnium Romanorum Pontificium (C.N.O.R.P.) Volume IV – da Sisto V a Paolo V*; Roma
- Norwich, J.J. (2011); *De Pausen. Een geschiedenis*; Bert Bakker, Amsterdam
- Nuyens, J.F. (1949); *Geschiedenis der Pausen*; N.V. Uitgeversmaatschappij De Pelgrim, Eindhoven
- Zorzi, A. (2005); *Histoire de Venise*; Perrin, Paris
- De Landtsheer, J., Sacré, D., Coppens, C. (2006); *Justus Lipsius (1547-1606) een geleerde en zijn Europese netwerk, Supplementa Humanistica Lovaniensia XXI*, Leuven University Press